

LES LLETRES

ELS LLIBRES

S. Juan Arbó, Camins de Nit (Edicions Proa)—Eugeni d'Ors, Gualba, la de mil veus (Catalònia).

Una novella en dos volums escrita en català sempre fa un cert respecte i predisposa a l'atenció benèvola del lector i del crític. La darrera obra de Juan Arbó fa dos volums, però compostos en un tipus tan gros i tan interlunat, que hom està temptat de creure que aquesta divisió exterior del llibre obeeix més a raons tàctiques i econòmiques de l'editor que a una extensió del text fora de la corrent.

Camins de Nit presenta, exacerbades, totes les qualitats bones i dolentes del novel·la.

Fins a mig llibre, gairebé no sabem res dels protagonistes, i sembla que l'heroïna serà la soferta Marina, en lloc del seu fill. El fil de la narració vacilla, es perd en marades i giragoneses, i encara que alguna d'aquestes emocioni realment, com la mort de la mare de la Pigada, no fan sinó distreure l'atenció del lector.

Sembla que la intenció de Joan Arbó, més que de contar un fet, ha estat de presentar-nos un ambient, un nucli de personatges sotmesos a una llei misteriosa que els faci marxar dintre la nit. Gairebé totes les escenes del llibre passen en la fosca, i els mots *clar*, *obscur* i els seus derivats s'estalonen en les descripcions. Hi ha, també, uns paràgrafs que alludeixen la Gran Guerra, el pas d'un cometa, i que fan més feixuga la sensació de fatalitat, d'un destí implacable de violències i injustícies.

Juan Arbó empra un estil molt curiós, inflat de poesia i ple de mots dialectals. La i copulativa s'hi repeteix tant, que produeix una impressió de pobresa.

Els punts suspensius, que tant abundaven en les obres anteriors, han desaparegut gairebé i s'han refugiat als diàlegs, trencats i violents. I la devoció a les formes dialectals i als mots emprats a les terres del baix Ebre duu sovint impardonables castellanismes i construccions inadmissibles.

Cas insòlit! A l'Abadia benedictina de Solesmes, colpit sens dubte per un remordiment tardà i de bon acontentar, Eugeni d'Ors, col·laborador d'*El Debate* i savi teoritzador en franca decadència, ha escrit unes pàgines en català, per tal de demostrar-nos que encara se'n recorda, que encara l'escrivi d'una manera solemne i cursiva, i que el difunt Xènius gosà una vegada; emps pel vent furios de la Gran Guerra, vorejar, en les pulcríssimes pàgines de *La Veu*, el tema de l'incest, servit aleshores en forma de glosses i aplegat ara en volum, sota el títol *Gualba, la de mil veus*. Ben entès que aquesta benaurada avinentesa ha permès al protector de Teresa, la Ben Plantada i amic intermitent d'Octavi de Romeu, de demostrar-nos, en poques paraules, que ell, com Kevserling, ha descobert una zona abissal de l'esperit humà, i en la seva *Ciència de la Cultura* ha anomenat aquesta zona primitiva, *subhistòria*. Les teories sempre fan bonic, i no deixa d'ésser satisfactori que un savi conseqüent com Eugeni d'Ors descobreixi una definició exacta de la Guerra—una violenta irrupció de la Història dins la Cultura, dictamina l'ex-Pantarcà—, ara que tants vents malastrucs semblen amenaçar amb noves edicions d'aquesta violenta irrupció, etc.

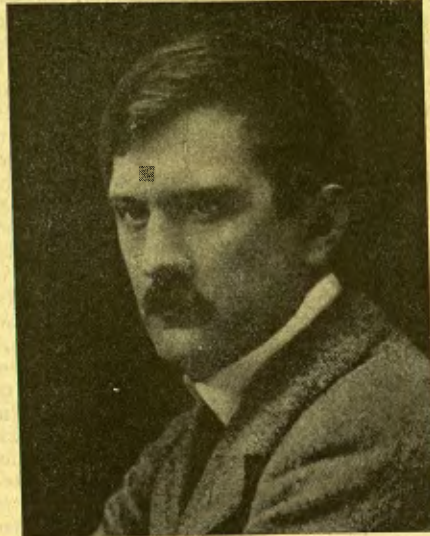
Gualba, la de mil veus és un aplec de prosas poètiques servides a dosis homeopàtiques. Els lectors catalans que, com ara jo, no van arribar a temps d'encarar-se amb el doll minso de ciència infusa que rajà tant de temps a les planes de *La Veu* sota el títol de *Glossari*, poden ara fer-se càrrec d'una manera bastant aproximada del que era aquella veu misteriosa i sibil·lina que guiava els destins de la intel·lectualitat catalana. Comprovaran, amb sorpresa, que no troben cap misteri sota aquell tou de fullaraca transcendental, que aquelles descripcions de paisatge combinades amb al·lusions a Freud, a Plató i a la força poètica de Shakespeare són d'una innocuïtat absoluta, i que impedir la consumació d'un incest—complex d'Electra, és clar—, amb l'ajut d'un llum de petroli que es vessa i encén la protagonista, no és gaire difícil ni acusa una gran imaginació. El Paitis i Teïna, diminutius que descriuen una època, són dos personatges completament gratuïts; que de llur passió morbosa inconsumada en tingui la culpa la Guerra Gran, em sembla, tanmateix, una justificació a posteriori de l'ortodox *Don Eugeni*, que exhibeix amb una vanitat senil els seus pecadets de joventut, però n'exceusa la malícia amb teories pretenses i definicions llampants.

RAFAEL TASIS I MARCA

L'inventor del Tercer Reich

Alemanya ha celebrat el desè aniversari de la mort d'Arthur Moeller van den Bruck, escriptor polític que morí el 27 de maig de 1925 i que, sense ésser nacional-socialista d'una manera expressa, llança, en el títol d'una obra seva publicada dos anys abans de morir, l'expressió *Das Dritte Reich* que Hitler havia d'adoptar.

Abans d'escriure sobre política, Moeller van der Bruck s'havia dedicat a la crítica artística i literària. En aquest aspecte, una de les seves obres més conegudes és *L'Estil prussià*, remarcable per la seva hostilitat envers Goethe, sobretot el Goethe clàssic. L'autor creu que el contacte amb l'antigui-

Moeller van den Bruck

tat i amb Itàlia fou fatal a Goethe, i deplora que el poeta no hagi romàs en la trajectòria «germànica» de les seves obres de joventut, com *Goetz de Berlichingen*.

Detall curiós, Moeller van den Bruck sembla haver ignorat Hitler, tot i que aquest ja es bellugava quan aparegué *Das Dritte Reich*.

D'aquest autor són opinions com les següents:

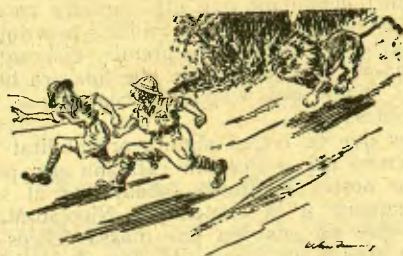
«El nacionalisme concep les nacions segons l'ur destí propi. Les concep per les oposicions dels pobles i dona a cada poble la seva missió particular.»

«Un poble és jove quan la seva acció va del món que troba al món que crea ell mateix. La seva joventut depèn de la seva empena. Esser jove, per a un poble, és estar a punt, ésser disponible, és el dret de fer-se valer. L'edat d'un poble és heretatge, possessió, sacietat i fruïció, reputació i glòria transmeses.»

—Però, per què em doneu aquestes roses d'una a una?

(Esquire, Chicago)

—Un corredor a peu va aconsellar-me de no anar massa de pressa els tres primers quilòmetres.

(The Passing Show, Londres)

Acaba de sortir

FILOSOFIA I MUSICA

de JOSEP PALAU

(Publicacions "La Revista")

Preu: 3.50 ptes.

Administració i venda:

Llibreria Catalònia

3, Ronda de Sant Pere, 3

A L'ENTORN D'UN LLIBRE

"Sant Pau", per Teixeira de Pascoaes

Heu llegit el llibre sobre Sant Pau de Teixeira de Pascoaes? És molt interessant. L'ha traduït ben encertadament del portuguès al castellà Ramón Martínez López. L'ha prologat Unamuno (1).

Es una biografia poetitzada de l'Apòstol de la Gentilitat. Abunda en observacions psicològiques i en pensaments brillants. Tot plegat us pot fer una mica l'efecte d'un castell de focs d'artifici. Sota, però, del florilegi de «genialitats», hi ha unes autèntiques inquietuds i fins i tot una tortura de pensaments. En la manera de pensar — i fins en la de dir — de l'autor d'aquest llibre, Unamuno s'hi creu continuat...

Per l'objecte de l'obra—una biografia poetitzada—us en recorda de seguida una altra també fa poc traduïda a la llengua castellana: la de Papini sobre Sant Agustí. La portuguesa té, però, major profunditat i vivesa.

Sant Pau era baix d'estatura. Alt com un Sant Pau, diem en to de broma a Catalunya. Malaltís de constitució, epiléptic, lleig, poc afortunat en l'amor de les dones. Pobra natura humana en la qual va pendre, arboradora, la flamarada de l'Esperit.

La seva infantesa — la de Pau — es perd en l'anònim de la ciutat de Tars, oberta a tots els corrents mercantils, un bon xic corrompuda, de gustos decadents. Després es distingeix en l'estudi i l'enfervoriment de la llei jueva. El que sabem, però — amb dades certes i següides —, de la seva vida, comença amb l'alluciniació del camí de Damasc — en què Jesús ressuscitat se li apareix i el cega — i acaba amb l'incendi etern de Roma. La vida de Sant Pau és una brasa encesa entre aquestes dues il·luminacions.

Sant Pau fou un apassionat. Fou un enamorat de la Llei. De la jueva antiga primer, de la nova cristiana més tard. Perseguidor dels cristians o apòstol del cristianisme, el seu temperament és sempre el mateix.

La llei nova pren en la predicació de Sant Pau una volada i una extensió extraordinàries. Els seus viatges apostòlics creuen el Mediterrani. Les seves lletres són les més nombroses. La seva activitat és incessant.

No sabem si va conèixer o no personalment el Crist. Es aquest el dubte més greu i més inquietant de l'hagiografia pauliana. El biògraf se'n ha de doldre. Tanmateix, Sant Pau era a la terra de Jesús durant els dies mortals del Messias.

Després de la crucifixió, Sant Pau—Saul —era encara el fanàtic de les antigues Escriptures. Sota les seves ordres fou apedregat Esteve—el protomàrtir de la fe—, essent poca cosa més que un infant.

Com la d'Esteve, hi ha necessàriament en la biografia pauliana l'evocació d'un món de figures singularment interessants per a un home d'Europa.

Hi ha d'alguna manera tots els personatges d'aquell moment singular de la història de la cultura en què la bona nova del cristianisme trenca, amb la fe rigorosa del Ressuscitat, la llei moral dels jueus i la racional dels grecs; i emergeix com una força inèdita, per a determinar la futura història del món.

Davant la cultura grega, romanitzada i ja decadent, enamorada de la clàssica finitud de les formes, apareixia el nou sentit del cristianisme, la primera i la darrera paraula del qual era la fe. La fe viva, la de Sant Pau, sense complicacions racionals ni escoles filosòfiques.

La cultura grega, que Roma havia heretat, era la cultura de les formes limitades. En la finitud limitativa—definitòria—s'hi havia vist sempre l'ideal de perfecció. Cultura en la qual tot ho era el «canon». La mida, la mesura. Bateja el mateix anhel en el concepte socràtic o en la metafísica aristotèlica que en l'escultura de Fídies o en l'exquisida proporcionalitat del Partenon, que té més de ponderació que de grandesa.

Amb el món clàssic, d'estructures apolínees, havia d'entrar en lluita la «bogeria» cristiana, dionisiàcia. I aquesta lluita és la profunda història d'Europa. De l'Europa que no és religiosa, sinó racionalista, però que va rebre un dia la paraula càlida de l'Evangelí.

Per això és tan emotiu aquell moment solemne en què Sant Pau parla a l'Areòpag. Moment només comparable en grandesa, però molt superior en dramatisme, a aquell en què Sant Agustí escriu, entre Crist i Plató, les seves obres. Sant Pau anà a parlar als atenencs d'aquell Déu desconegut—inefable—ja presentit i adorat entre els altres als quals hom coneixia.

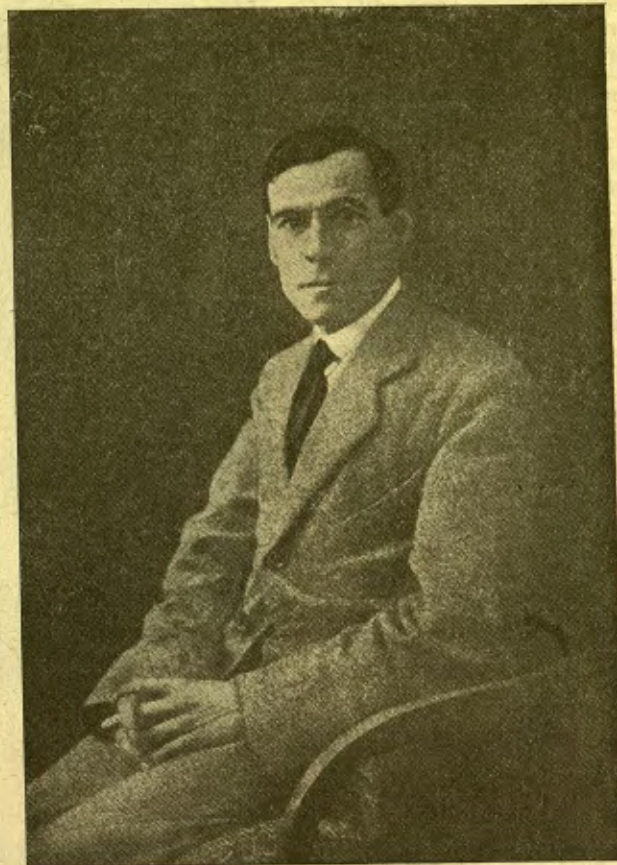
Teixeira de Pascoaes contraposa la figura de l'Apòstol a la de Lucreci, el poeta i pensador de la Roma desreguda i pàl·lida ment llegendària; el de l'epicureisme refinat.

A Sant Pau l'acompanya—torturadora—una ombra: la de Sant Esteve—el jove diaca, apedregat en nom de la llei antiga.

A Sant Pau el volten—al lluny, però el volten—els altres apòstols, cadascun d'ells amb la seva peculiar i diversa personalitat. Sant Pere fou la mediocritat i la vacil·lació.

Sant Tomàs fou la incredulitat. Sant Pau —l'allucinat—no veié, es cegà: fou la fe pura, absoluta, sense vacil·lacions i sense covardies. La fe sola i oberta que per a ésser-ho no es sent ni dialoga amb preocupacions racionals.

Unamuno, per associació d'idees—per l'associació del contrast—, recorda i evoca amb relació a Sant Pau la figura de Sant Ignasi de Loyola, que ell anomena l'antimistic. Sembla tenir raó Unamuno. Sant Ignasi

Teixeira de Pascoaes

representa la fe de Sant Pau feta càlcul. En Sant Ignasi la salvació es converteix en un «negoci». La virtut en una economia. Llegint les seves obres, hom té la impressió que Sant Ignasi ha meditat molt—quantas meditacions!—, però no ha tingut mai cap alluciniació.

Sant Pau fou, en canvi, la il·luminació cega i l'acció que la realitza. En els seus viatges hi ha molt d'aquell caminar evangèlic pel damunt de les onades. Llegiu—és per a estremir-se—aquell cant de Sant Pau a la fe en la seva Epístola als Hebreus.

El biògraf no parla—potser no ha de parlar-ne—de la doctrina de l'Apòstol. Tanmateix és una llàstima. Sobretot perquè alguns trets del seu pensament doctrinal responen meravellósament i expliquen la seva personalitat.

En Sant Pau es dibuixa un concepte i se'n desdibuixa un altre; té un concepte clar que ell estableix per primera vegada i un concepte fosc que ell contribueix a desfer. Fixeu-vos, en llegir Sant Pau, com us parla de la «lleï interior» i com us parla del cos humà.

Sant Pau ha percebut clarament la vida interior: aquella vida interior que els grecs, perduts en la lluminositat dels perfils exteriors, no haurien descobert mai. El Crist havia menyspreat sempre la conducta merament externa—la dels sepulcres emblanquinats—i sobreestimat la intenció: aquell que mirés amb mal desig la muller aliena, aquell haurà ja adulterat en el seu cor. Sant Pau—enamorat de la llei, necessita per a regular les intencions una llei interior, una llei de consciència. Aquesta no és ja la llei de Moisés, gravada en taules de pedra —trencadisses— i promulgada entre llamps i trons. És aquella altra llei moral que l'home troba impresa en el seu cor—sense pedres ni aparat meteorològic—i que preludia al lluny el que serà en Kant l'imperatiu categòric.

En canvi, que pobra que és, en Sant Pau, la idea del cos humà! Al llarg de les epístoles paulianes se'n parla sempre amb poc amor i entre sentits molt diversos. Sembla que només s'hi vegi el principi de la concupiscència: just allò que destorba en l'home l'abrandament de la fe.

L'home de la llei i del sentit moral es venja cruelment en la seva doctrina del cos malaltís, epiléptic i temptador, les sotragades del qual retarden i esmoreeixen les de l'esperit.

DOMÈNEC CASANOVAS PUJADES

(1) Editorial Apolo, Barcelona.

Telef. de MIRADOR: 23118

GUTENBERG, S.A.

Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques

Nàpols, 215 - Telèfon 55723
BARCELONA

Aquest número ha passat per la censura

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades **GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ** que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurastènia, Impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, pèrdua de memòria, vertigenes, fatiga corporal, tremolors, dispèpsia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen esgotament nerviós.

Les **Gragees potencials del Dr. Solvré**,

més que un medicament són un element essencial del cervell, modula i fet el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esportistes, intel·lectuals, esportistes, homes de ciències, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré**, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 6'60 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA.— Distribució i remitent 0'25 ptes. en pagella de correu per al franquig a Oficines Laboratori Sôlvér, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquesta malaltia

LES ARTS I ELS ARTISTES

UN LLIBRE DE JOAN MATES

"El pintor Gimeno"

La gent de la nostra època fa d'espectador encuriós de l'espectacle de la sortida del sol per a la pintura catalana del segle XIX, de la qual no s'ha parlat sinó en comptades ocasions, moltes d'elles per a qualificar-la en termes d'una duresa impròpia del seu valor real.

En aquest camp, actualment ja hi ha dipositat un alluvi de terreny fèrtil que cal saber aprofitar per a l'exacta valoració de la sèrie de noms d'artistes catalans. MIRADOR, amb el seu Saló dels Cent anys

nostres latituds. Mates ha realitzat un estudi profundíssim de la rara complexió moral del gran biografiat. No se li ha escapat cap detall que hagués de transcendir escurçant la distància entre el desconeixement general del públic i l'autor no fa molts anys traspasat enmig d'un terrible silenci. Sota aquest aspecte, l'obra esmentada assoleix un resultat ideal. Porta una vivificació inajornable en un país la principal manifestació espiritual del qual resideix en la pràctica de les arts en general i de la pintura en particular. Amb la publicació d'aquest llibre es rendeix justícia al pintor Gimeno, que morí pobre i perseguit per tots els mals fets imaginables.

Un altre objectiu assolit pel llibre de Joan Mates és la valoració de l'obra, que cada dia apareix més puixant, més grandiosa, presentant el caràcter de catàstrofe nacional el fet que Catalunya sencera s'hagués girat d'esquena a l'home que des de Fortuny i junt amb Vayreda i Nonell tenia més possibilitats d'arribar a aquell alt grau que no ha estat gaire prodigat a la nostra terra.

La persuasiva paraula de Mates, lenta, categòrica i penetrant, ha establert posicions sòlides de cara al mèrit del vell patriarca tortós. Col·labora, quan no desvetlla, al major i definitiu expandiment de la qualitat de Gimeno, que és una qualitat de privilegiat que es passà la vida tancat al quarto fosc, amb una resignació que no troba precedents històrics.

Ens volem conyir al llibre en qüestió sense endinsar-nos pels molts viarans literaris que impel·leix a seguir, un dels principals dels quals seria sens dubte considerar la misèria moral que féu possible la destrucció de l'optimisme innat de Gimeno, el qual, degudament auxiliat, baldament només hagués estat de paraula, hauria fet quedar bastant millor el país que no pas ho féu la glòria econòmica aconseguida per molts dels seus paràsits contemporanis.

Mates posa en la narració del drama una gran quantitat d'emoció, sovint traïda per la indignació i sovint aureolada per la commiseració immensa de què féu gala el gloriós vell Gimeno davant les baixes manyes dels aprofitaires que s'arreceraren al volt de la seva barba florida.

Avans de finir aquests mots destinats a donar una lleugera idea del contingut del llibre, hem de dir d'ell que és insubstituïble per arribar a fer coneixença amb l'autor i la seva obra.

Un darrer extrem de la publicació, ja fora del marc del literat i del crític, però que convé assenyalar, és el fet d'haver estat tret a la llum amb la mateixa disposició amb què Gimeno pintà; és a dir, sense ajuts de cap mena. Mates, mogut per un zel eminentment patriòtic, amb una enorme set de justícia per al pobre mortificat, tan franciscà i tan il·luminat com Gimeno, s'ha llançat a l'aventura d'editar un volum costós, amb un gran sentit de les coses ben fetes, els ulls clavats en la dignitat de les edicions que omplen els aparadors estrangers, insuflat de la joia proporcionada pel fet de servir la cultura catalana i amb la potència del naufrag que veu la terra sospirada; tot això encarat amb el feix impressionant de compromisos que l'esperen implacablement sense possibilitat de deturar-se per raons de contingències de venda.

Sóc poc amic de llançar les campanes al vol, pel mateix prestigi de les coses que s'ho valen. Crec que aquesta és una magnífica ocasió i no m'estic de propalar-ho. És un deure que tenim contret tots els que posseïm una idea d'esperança concreta en el valor dels artistes catalans que s'escollaren enmig d'una indiferència glacial, entre els quals hi ha molts noms que no farien cap nòs, sinó ben al revés, en una antologia artística europea del XIX.

ENRIC F. GUAL

PROJECTOR

«Anuari del Museu de Sabadell»

Hem rebut l'Anuari del Museu de Sabadell corresponent a l'any 1934. Es tracta d'un fascicle ben presentat, amb nombroses il·lustracions i contenint diversos treballs. Per bé que tots aquests tinguin el seu interès, ens cal remarcar sobretot els que obren el volum: *De la significació del Museu per a la ciutat*, de Miquel Carreres, i *Historial del Museu de Sabadell*, per Lluís Mas i Gomis. En aquest darrer, es fixa la doctrina del localisme ben entès en sostenir la necessitat i la conveniència del Museu, tot remarcant els límits a la seva volada, aপরূপে és a les grans capitals on han de condensar-se totes les manifestacions d'ordre general».

Cal tenir en compte que dintre pocs dies farà tot just quatre anys de la inauguració del Museu de Sabadell, per a fer-se càrrec del que representa de treball i d'entusiasme haver arribat a reunir i instal·lar les col·leccions del Museu de Sabadell, que abasten des de les troballes geològiques i prehistòriques, fins als darrers noms de les promocions artístiques sabadellenques.

A l'obra dels organitzadors del museu, que no mereix sinó encoratjaments i felicitacions, afegim-n'hi per la nostra banda, tot desitjant que sigui imitat l'exemple de Sabadell.

La col·lecció J. P. Morgan

El plutòcrata americà J. Pierpont Morgan, fastiguejat d'ésser col·leccionista d'art en un país que vol cobrar als multimilionaris l'impost sobre la renda, ha dispersat a Londres, en subhasta, la seva col·lecció de set-cents noranta-cinc miniatures al cap de trenta-un anys d'haver-la començat a formar.

Morgan era l'Armada Jewel, oferta per la reina Isabel a un dels seus ministres, probablement sir Francis Walsingham o sir Thomas Heneage, després de la desfeta de l'Armada Invencible, en 1588. No està signada però és de l'escola de Nicholas Hilliard, el successor de Holbein a Anglaterra.

Miniatures de Richard Cosway: Mrs. Parsons (née Huff); Mme. Du Barry (pintada en 1791, a Londres); Jordi IV quan era príncep de Galles

D'aquesta formidable col·lecció, la més important del món, la meitat de les miniatures eren angleses, i això és, segurament, una de les raons d'haver triat Londres per a vendre-la. Cronològicament, s'estenia durant uns tres segles, des de la primera meitat del XVI fins a les primeres dècades del XIX. Hi figuraven tot de grans personatges d'aquesta època: reis, reines, prínceps i princeses, homes de govern, almiralls, grans dames, actrius, poetes, etc.

La peça més important de la col·lecció

Morgan la comprà per 26,250 dòllars, i lord Wakefield l'ha rescatada per al seu país per 14,175 dòllars.

En canvi, lord Duveen ha pagat 30,900 dòllars per la miniatura de Mrs. Pemberton de Holbein el Jove, de la qual en 1904 el col·leccionista americà pagà 13,758 dòllars.

La venda ha durat quatre dies, a les Galeries Christie, i ha rendit 375,000 dòllars. Creiem saber que a la subhasta no ha mancat un col·leccionista barceloní, al qual desitgem que hagi tingut bona sort.

Fotos de Werner Cohnitz

Va arribar a Barcelona amb la seva màquina i una carta de recomanació que des de Berlín li havia fet Eugeni Xammar. Com que aquest amic nostre ja havia fet altres cartes de recomanació per a la mateixa persona a la qual adreçava Werner Cohnitz, va

practicar la fotografia en 1930, només durant un any i mig va estudiar a l'Escola de Fotografia, amb l'únic fi de conèixer la part tècnica. Després, els dos anys a Polònia, els sis mesos al Japó, l'hivern darrer a Parsenn-Davos, el seu treball al Deutschen Nachrichten

creure útil de fer constar: «Aquesta vegada va de debò». D'altra banda, Cohnitz no volia res més sinó que l'orientessin en el referent a recones de Catalunya on pogués esplaïar la seva afició i la seva professió en les poques setmanes que comptava passar-hi.

tenbüro (Oficina Alemanya de Notícies) i en tallers de propaganda de Berlín, Colònia, París i Viena, l'han format i perfeccionat en aquesta activitat del reportatge fotogràfic que aquí, entre nosaltres, amb comptadíssimes i inconstants excepcions, no sap sortir de la rutina i la monotonia, que donen aquell aire intercanviable a les fotografies d'actes semblants.

En canvi, el repòrter fotogràf modern, a tot arreu del món, posa el major interès a treure fotografies improvisades, on els personatges no s'adonin que els retraten i prenguin aquell aire involuntàriament encaratat de l'home que sap que els seus trets van a quedar fixats a la placa. L'interès del repòrter fotogràf consisteix a «caçar vius» els seus personatges, a sorprendre llur naturalitat, de vegades indiscretament i tot.

Es aquesta qualitat de cosa natural, directa, transplantada de la mateixa vida a l'emulsió sensible, com si no hi hagués cap intermediari, el que dona un gran valor a les fotografies de Werner Cohnitz, a més de la qualitat fotogràfica assegurada pel coneixement tècnic.

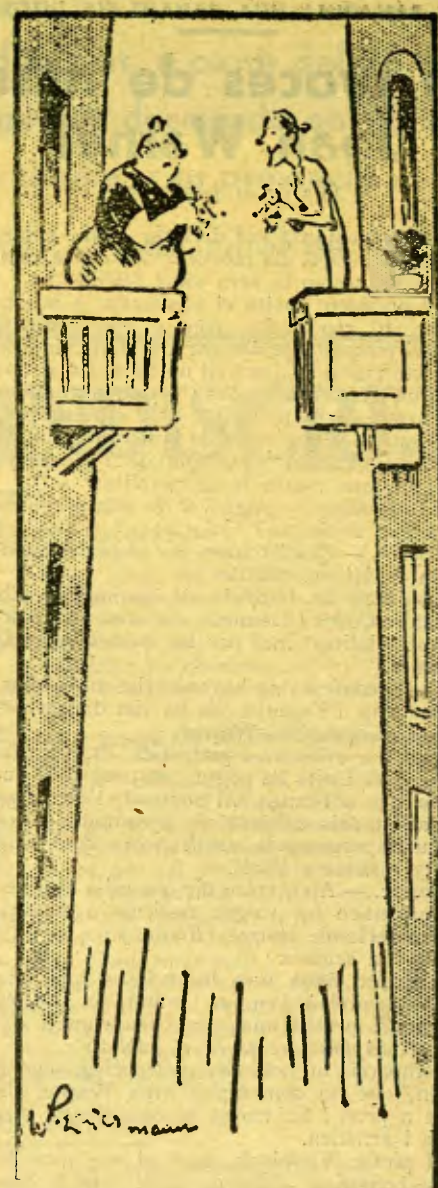
Les fotografies adjuntes, que es presenten soles, sense necessitat d'aquestes ratlles, pertanyen a la sèrie de més de mil obtingudes a principis d'aquest any a Parsenn-Davos, de les quals, una part figurarà en un llibre sobre la vida i costums dels esquiadors suïssos, que apareixerà dintre alguns mesos, i una altra part ha estat adquirida per oficines de turisme i de propaganda dels ferrocarrils suïssos amb destí a fullets i prospectes de reclam.

No dubtem que Cohnitz haurà sabut treure partit de les possibilitats fotogràfiques que reconeixia a Catalunya, i que el seu treball trobarà un esmerç del qual ens beneficiarem tots. — M.

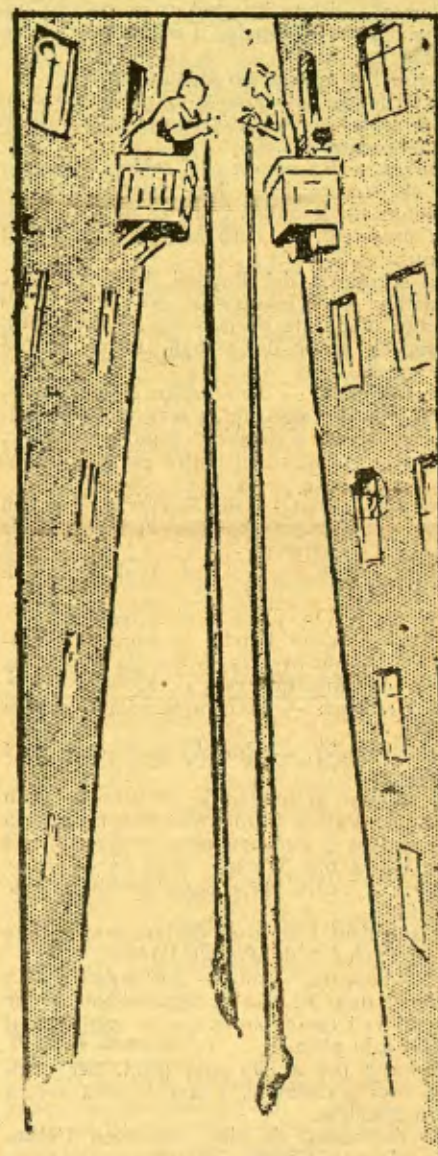
Barabear Bon, campiona junior d'esquí

Perquè aquest fotogràf és un rodamon que als vint-i-sis anys ja torna de Polònia, Japó i Suïssa, i ara es proposa rodar uns mesos per Espanya, a la recerca, més que del monument històric i del paisatge — temes explotats en abundància —, del document humà, a copsar el qual té aquella traça adquirida en el reportatge i en la intensa pràctica a través del món.

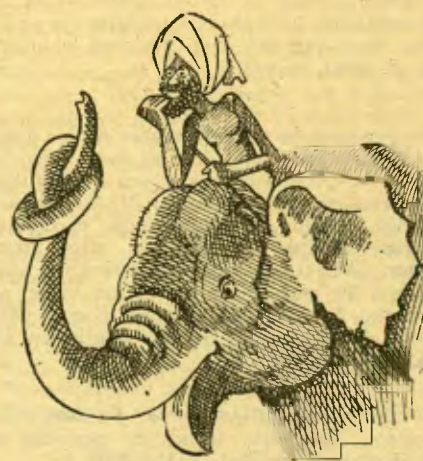
Perquè aquest xicot, que va començar a

Les veïnes xerren...

...tot fent mitja
(Berliner Illustrierte Zeitung)

ELS DESMEMORIATS

—De què dimoni m'havia de recordar?
(The Passing Show, Londres)

—Déu me'n guard de deixar-lo casar amb la meua filla. No té una situació segura...
—De què fa?
—Es ministre.
(Il Settebello, Roma)

—Aquí teniu el vostre original. Es massa lleuger per a una revista com la nostra!
(Ric et Rac, París)

—El Japó tracta els pequinesos com gossos...
—Es clar...
(Il Travaso delle Idee, Roma)

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 44
Telèfon 44655

LA BALLARINA NUA DAVANT ELS JUTGES

El procés de miss Joan Warner

(Ve de la pàgina 5)

— Ha demanat per declarar — diu Henry Torrès —. És el dia més feliç de la seva vida. No li esgüerreu la seva joia! (Rialles.)

El president invita el predicador a acabar aviat. El repoblador, com si res, reconeix que el maquillatge donava a la dansarina un aspecte marmori, però ell no ha vist mai una estàtua que es despullessi; retreu arguments en favor de la moralitat dels espectacles i dels salons de te; parla de la Capella Sixtina i acaba exaltant l'exemple de l'Alemanya nazi lluitant contra la immoralitat.

El President. — Algú vol fer una pregunta a aquest testimoni?

Torrès. — Quedem-nos en aquesta apologia de Hitler. (Rialles.)

Comença la desfilarada de testimonis. Els aviadors Codos i Delmotte declaren no haver-se escandalitzat mai per les danses de miss Warner.

Carco confessa no haver-la vist mai ballar, però torna d'Espanya, on ha vist dansarines més nues que miss Warner.

Titayna, aviadora i periodista, explica que als Estats Units ha pogut constatar més audàcia que a França. Al contrari, l'excessiva moralitat dels cabarets és aprofitada per a fer una propaganda antifrancesa que resta molts turistes a París.

Comte. — Així, voleu dir que miss Warner despullant-se ha volgut restituir a França el seu veritable rostre? (Rialles.)

Titayna segueix:

— Conec films més llicenciosos que una dansa semblant en un indret on no és obligatori portar una nena de primera comunió. (Aplaudiments en el públic.)

Compareix un holandès, antropòleg, segons diuen, que ha contemplat miss Warner de molt a prop i ha trobat la seva dansa correcta i artística.

El pintor Vlaminck, amb el seu aire de colós bonatxàs, s'engega dient que la nuditat d'una dona bonica és art, és un himne a la vida.

Comte. — El nu integral no us xoca? Confidència per confidència, a mi tampoc. (Rialles.)

Però el president no és tan generós: — El fet de despulgar-se en públic no sembla provocar la vostra crítica. D'altres diran que és escandalós.

Torrès. — En aquest cas, caldria perseguir tots els tercers actes dels vodevils, en què els actors es despullen i fins es lliquen al llit.

El president. — Però no es figuren al llit tot nus.

La secretària del Bagdad detalla en què consisteix el *cache-sexe* de miss Warner, i el xofer d'aquesta declara que la seva mestressa, en sortir del treball, torna sempre sola a casa.

El president. — Tots estem d'acord a reconèixer la moralitat de la seva vida privada.

Es presenta a declarar Jean Cassagnac, conegut en el món del teatre per Saint-Granier:

— Estic desolat — diu — per la justícia del meu país, que destorba magistrats per un procés tan ridícul.

El president. — No sou arrable amb la justícia!

Comte. — Oh, jo ja hi estic resignat.

— Per la meua banda — segueix Saint-Granier —, almenys és la que fa dos-cents, de les ballarines que veig nues.

El president. — Però aquí només jutgem aquesta.

Saint-Granier. — Em sap greu per a vos! (Rialles.)

El popular animador de revistes de gran espectacle declara formalment que no tindria inconvenient a dur una nena d'onze anys a veure ballar miss Warner, però en canvi no la duria a veure certs besos prolongats de certs films.

El substitut Comte es declara poc enclí a fer de Tartuf o de Père-la-Pudeur.

— No importa — diu — que aquesta noia no dansi nua. El que és reprensible és que ho sembli; i també ho és que es vagi traient la roba a la pista.

Reclama per a ella una pena, per principi i com a exemple, i una de més severa contra Faudrin.

Els defensors, és clar, reclamen l'absolució dels seus clients.

Torrès exhibeix el minso *cache-sexe* — minúscula peça de seda llavanda que cabria en una capsa de llumins, però sobre la qual, tan fràgil, descansa tot el procés —, i la fa a mans del tribunal. Els magistrats se la passen de mà en mà, i el president la incorpora als seus papers.

Tot esperant la sentència, que no ha d'ésser dictada fins al cap de vuit dies, Francis Carco s'ha casat, i en honor seu s'organitza un festival al qual concorren Marie Dubas, Dorgèlès, Kisling, Crommelynck, el doctor Mardrus, André Warnod... i miss Joan Warner. Però quan aquesta arriba, el novellista i la seva dona ja deuen ésser al sleeping... I miss Warner en honor dels absents, balla davant els que continuen la festa.

Al cap de vuit dies justos, la sentència ha estat: cinquanta francs de penyor a miss Warner i dos-cents a Faudrin.

Realment, la immoralitat surt barata. Però ella no ho deu creure així, perquè ha recorregut en apèl·lació.

RENÉ LOUSTERIE

París, juliol.

MUSICA I RADIO

Els festivals de música de Leningrad

Durant el mes de juny, s'han celebrat a Leningrad els festivals musicals de la República dels Soviets, preparats amb prou propaganda també a l'estranger. Amb tota la seva enorme varietat, aquest congrés ens ha donat una bona i interessantíssima visió de conjunt de tot el que ocorre en la Rússia d'avui en el camp de les activitats musicals.

La impressió més profunda que rebérem en el festival es deu a una nova òpera de D. D. Xostakovitx, titulada *Katharina Ismailova* o la *Lady Macbeth de Mzensk*, en quatre actes. L'argument es basa en un

D. Xostakovitx

conegut conte de l'escriptor rus Leskov. La música de Xostakovitx expressa amb poderós realisme l'apresa del tema i l'atmosfera sufocant de la petita ciutat burgesa de la Rússia tsarista. Aquesta música és rica en accents dramàtics; és brusca en el colorit, i posseeix una força expressiva que podem qualificar d'inaudita en un compositor que només té vint-i-vuit anys. És clar que, en més d'un punt, podríem recomanar més concisió al jove compositor, i un criteri de selecció més rigorós en els seus mitjans d'expressió, que apareixen bon xic barrejats i incongruents. Tampoc l'estil és molt homogeni. Junt a la influència dels predecessors russos — com Mussorgski, Rimski Korskoff —, es nota igualment un influx del naturalisme a la Richard Strauss, així com de les diverses tendències musicals contemporànies en distintes parts d'Europa. No obstant, la intensitat dels mitjans dramàtics de la música de Xostakovitx domina el que escolta una vegada i una altra encara, i la gran varietat en el maneig dels mitjans musicals deixa reconèixer que estem en presència d'un músic d'extraordinari talent.

Hem pogut admirar dos ballets: *Les fonts de Bakhissaray*, una composició bastant poc original de l'epígon Asafjew, i *El llac dels Cignes*, de Txaiikovski. La tradició de l'antic ballet rus, tan pompós, encara és molt viva en la Rússia d'avui, de manera que les tendències més modernes en el sector de la dansa encara no s'han pogut aclimatar molt bé en el país dels soviets. Ja el mateix culte de Txaiikovski, que toca al seu apogeu, és una prova eloqüent de com són forts els lligams que uneixen la Rússia d'avui a la d'abans de la guerra.

En un gran concert representatiu de música simfònica, les obres que més cridaren l'atenció foren una *Composició per a Cinema*, de Xostakovitx, i un *Concert per a piano*, de Xrenjikoff, que ha causat veritable sorpresa. Un altre concert, de caràcter històric, féu revivre la música antiga en instruments de l'època; cal dir que els músics excel·liren en llur impecable interpretació.

En l'escena, ens mostraren encara moltes coses més: *La Dama de Piques*, de Txaiikovski, en una nova versió escenificada per Meyerhold, dues obres contemporànies d'autors russos, *Skutarevski*, per Leonoff (que executà el Petit Teatre de l'Acadèmia de l'Estat, de Moscú, vingut a Leningrad expressament per a aquesta representació), i *Pere I*, d'Alexis Tolstói (representat pel Teatre Dramàtic de l'Estat, de Leningrad).

La nota exòtica estava constituïda sobretot per una comèdia extàtica, d'estil expressionista, del Teatre Jueu de Moscú, que representà també no menys que *El Rei Lear* de Shakespeare. Un teatre de caràcter especial, anomenat Teatre per al Públic Jovençà, que assolí amb els mitjans més senzills els efectes més intensos, posant un públic de nens en veritables transes d'entusiasme, junt amb un altre Teatre de Ni-

notes, representaven la comèdia per a la quitxalla.

Una nit especial fou dedicada a la música obrera, l'anomenada «música autònoma». Sentírem representacions d'orquestrades de balalaika, d'instruments de vent, cors i danses, totes a càrrec de diferents orquestres de fàbrica i d'orquestrades de clubs, és a dir, d'aficionats i dilettants. Els russos es prometen molt d'aquesta mena de música que a nosaltres ens causa impressions molt estranyes, i es creu que gràcies a ella, vindrà un dia en el qual quedi suprimida la frontera que separa la «música artística» de la «música profana», col·locant d'aquesta manera la música en general sobre una plataforma molt més àmplia que l'actual.

Els russos són massa bons propagandistes per no adonar-se de l'ocasió de fer ambient per a algunes de les seves més recents pel·lícules. Puguérem admirar, doncs, un film, *Xapaiev*, que ens mostra un episodi de la lluita de partits a Rússia, i *La joventut de Màxim*, que no és altra cosa que la vida i la formació d'un jove revolucionari en temps de la preguerra.

A més a més dels concerts i altres festivals, no podríem passar per alt una visita col·lectiva organitzada per l'Arxiu de Fonografia de la Secció de Folklore de l'Acadèmia de Ciències. En aquest Arxiu estan col·leccionades les cançons de les cent vuitanta-nou nacionalitats i tribus diferents que viuen en el territori de la U. R. S. S., amb llur corresponent catalogació i elaboració. Nosaltres, que havíem treballat, anys enrera, en una empresa semblant, però de menor envergadura, al costat dels mestres Béla Bartók i Zoltan Kodaly, hem pogut admirar amb els ulls — i les oïdes! — de l'especialista l'enorme multiplicació de totes aquestes cançons que contenen la producció musical de tantes races i tribus des del nord al sud i de l'occident al llevant.

Amb motiu d'una recepció en la Societat de Compositors, el director d'aquesta ens explicà la situació dels compositors russos. Ja que, segons el concepte soviètic, l'artista crea per a la comunitat, és de justícia i és natural que la comunitat el mantingui i li asseguri unes condicions de vida dignes de la seva creació i el seu treball. Tot compositor obté anualment un encàrrec considerable de l'Estat, que se li abona amb gran liberalitat. En sortir les seves obres impreses, cobra una altra important quantitat en diners. El tiratge de les obres musicals és molt gran; no obstant, dintre breu termini les edicions solen quedar esgotades, ja que la necessitat i el consum musical de les masses són enormes. Els compositors no tenen, així, cap classe de preocupacions materials i porten una vida completament assegurada que no té res de bohemí. Llurs obres queden immediatament acceptades, impreses i interpretades, i cada una d'aquestes operacions representa un nou ingrés. Que lluny som nosaltres, els pobres compositors europeus, que arrossegem penosament la nostra existència mitjançant classes particulars, assaigs, instrumentació per a altres, etc.! El compositor soviètic, si hem de creure el nostre amable informador, i el que hem vist amb els nostres propis ulls, pot dedicar-se tot el dia a la seva tasca de composició i a desenrotllar les seves facultats, fins al límit físicament possible. Quants de compositors dels altres països europeus desitjarien poder fer altre tant!

MATHIAS SEIBER

(Copyright by «Europa» i MIRADOR)

— Em creia que era un miratge!
(Everybody's, Londres)

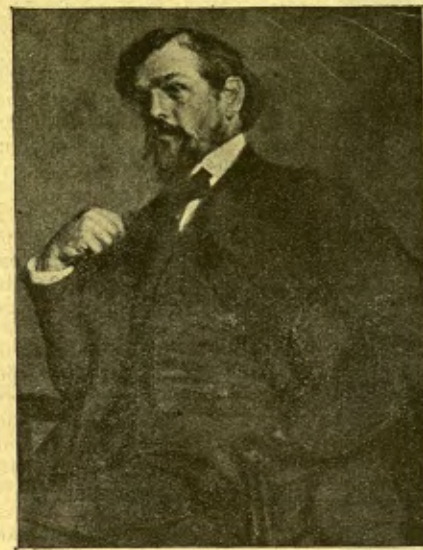

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 14655

Records sobre Debussy

Saint-Germain-en-Laye ha dedicat tota la primera setmana d'aquest mes a celebrar amb música la memòria del seu fill il·lustre, el compositor Achille Debussy, nascut en 1862, que, més tard, decidí dir-se Claude Debussy. Bastant més tard, perquè en 1893 Henri de Régnier encara l'anomenava Achille en una carta a Maeterlinck en la qual li demanava autorització per a posar música a *Pelléas et Mélisande*, tasca que Debussy ja havia començat i no volia tirar més endavant sense permís de l'autor de la lletra. Maeterlinck, assabentat que Debussy havia obtingut en 1884 el Premi de Roma per *L'Enfant prodige*, cantata que Gounod admirava, concedí l'autorització.

Pelléas et Mélisande va estrenar-se el 30 d'abril de 1902 a l'Opéra Comique, sota la

Claude Debussy, per J.-E. Blanche

direcció d'Albert Carré. El músic i el poeta renyren. El paper de Melisanda, que havia d'interpretar la dona de Maeterlinck, Georgette Leblanc, fou creat per Mary Garden. El poeta fins escriví al *Figaro* una carta furibunda, declarant desitjar el fracàs de l'obra. Però Déu no l'escoltà.

Poc després d'aquesta estrena, succeí una escena còmica, que ha contat l'humorista Curnonsky. Aquest era a sopar a un restaurant del carrer Drouot, amb Pierre Louys, P.-J. Toulet, Claude Farrère i Debussy. El director d'orquestra del restaurant, en veure entrar el músic, va engegar de *Marsellesa*, i en tota la nit no va parar de fer música en honor de Debussy. Un moment, va deixar de dirigir per a preguntar-li quina era la seva peça preferida.

— No penso pas que pugueu interpretar-la — féu suauement Debussy.

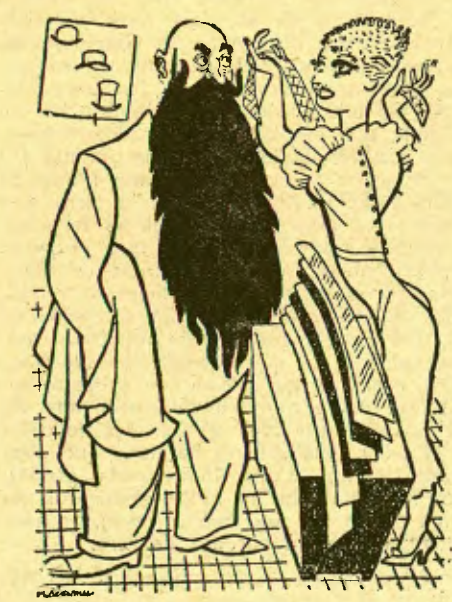
— Oh, *cher maître*, tenim un repertori extensíssim!... Digueu: *La Tosca*, *La Traviata*, *Santa Lucia*, *Cavalleria rusticana*?...

Debussy anava fent que no. Per fi, per a desmpallegar-se del pesat admirador:

— M'estimaria més *Funiculi Funicula* — féu.

— Excellent idea! Es un dels nostres èxits!

— Però, us ho demano, enllestit de pressa! — afegí Debussy, agafant-se a la taula.

— Aquesta corbata li aniria molt bé amb la seva barba.
— Trobo que es veu massa.

(Prager Presse, Praga)

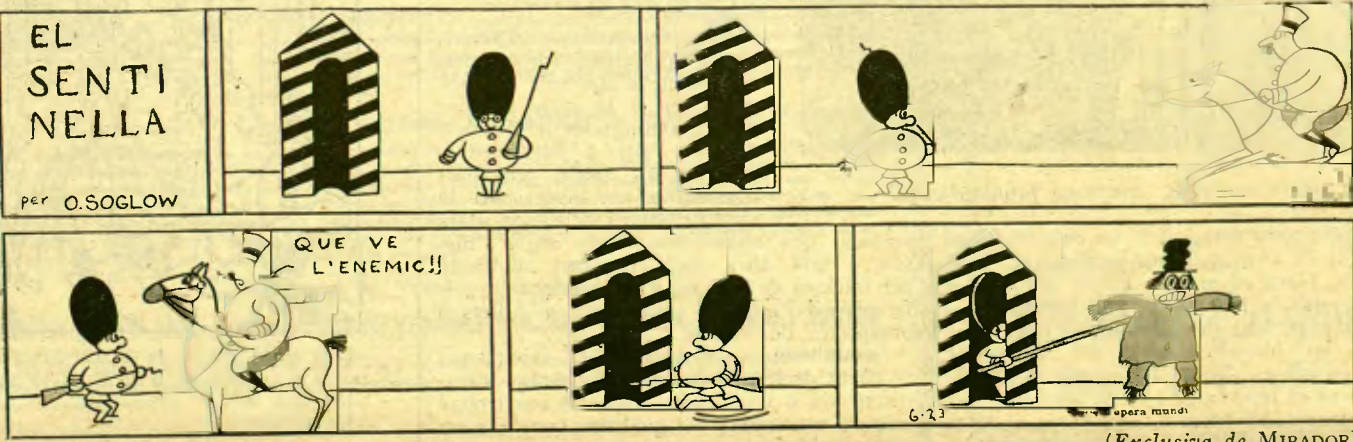
— Mans enlaire!
(Il Settebello, Roma)

Subscriuiu-vos a **MIRADOR**

Rambla del Centre, 19 (Llibreria Bergé) - Barcelona

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO

El Sr. _____
que viu a _____
carrei _____ n.º _____ es subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de **3'50 ptes.** trimestre.
de _____ de 193 _____
Signatura _____

(Exclusiva de MIRADOR)

IMPRESOS COSTA
NOU DE LA RAMBLA, 45
BARCELONA